

Lausunto

10.01.2025

Asia: VN/34275/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta oikeusavun palkkioperusteista annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Oikeuspalveluvirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Oikeuspalveluvirasto tunnistaa vallitsevan ristiriitaisen oikeuskäytännön, mutta esittää, että palkkion korottamisen arviointi tehtäisiin yhtäaikaaisesti oikeusavun tulojen arvioinnin kanssa. Oikeuspalveluvirasto on linjannut, että oikeusaputoimistot tulevat edelleen noudattamaan voimassa olevaa tuntipalkkiota sekä maksatuspäätöksissään yksityisille oikeusavustajille että toimistojen omassa laskutuksessa. Valtaosa yksityisten oikeusavustajien maksatuspäätöksistä tehdään kuitenkin tuomioistuimissa, joten ristiriitaisen oikeuskäytännön vaikutuksia yksityisten oikeusavustajien korvauksiin ei ole mahdollista määritellä.

Vaikka oikeuspalveluvirasto tunnistaa ehdotetun palkkiokorotuksen perusteet, kannamme huolta siitä, että palkkioiden korottaminen ehdotetulla tavalla heikentäisi oikeusturvaa. Oikeusavun asiakkaista noin 20 % maksavat osan saamastaan palvelusta itse. Tulorajoja, jotka määrittelevät myös oikeusavun omavastuun, ei ole korotettu vuoden 2008 jälkeen. Palkkioiden korottamisen lisäksi valtion menojen lisäksi myös pienituloisten henkilöiden omavastuita. Käytännössä on jo tällä hetkellä havaittu nykyisten tulojen johtavan pienituloisen asiakkaan kannalta tilanteisiin, joissa tarvittavan oikeusavun vastaanoton ei aina koeta olevan taloudellisesti mahdollista.

Oikeuspalveluvirasto kannattaa valtioneuvoston oikeudenhoidon selonteossa (2022:67) mainittujen yksityisten avustajien palkkioiden ja tulojen korottamisen mahdollisuuksien arviointia yhtäaikaisesti, mikäli valtion menojen lisäksi on mahdollisuuksia. Myös vallitsevassa tilanteessa Oikeuspalveluvirasto on sitoutunut turvaamaan oikeusavun saatavuutta laadukkailla oikeusapupalveluilla.

Vilanka Olli
Etelä-Suomen oikeusapu ja edunvalvonta